

Radiografia del conte ▶ Els protagonistes

Pàgines 68 i 69 <<<

Tobias Wolff Escriptor

«Anar al Vietnam va afectar la meua visió del món»

DAVID CASTRO

NARRADOR D'HISTÒRIES ▶ NASCUT A ALABAMA EL 1945, VA SER GRAN AMIC DE RAYMOND CARVER.

El mestre nord-americà del realisme brut publica 'Aquí empieza nuestra historia' (Alfaguara).

E. H. BARCELONA

–¿Preparar aquesta antologia que reuneix els seus 21 millors relats antics i una desena d'inèdits li ha revelat res de si mateix?

–Que no puc deixar de refer les coses. He revisat aquestes històries durant anys. Però preparant-les per a la seva publicació no vaig poder resis-

tir-me a polir-les més. Potser una de les coses que tots els artistes tenen en comú és la necessitat d'aconseguir la perfecció en el seu treball. El que no podem fer en la vida real intentem aconseguir-ho en l'art.

–¿Quin és el component específic d'un bon relat?

–Cada relat ha de tenir les seves pròpies virtuts, però la qualitat indispensable és l'obligació de despertar l'interès. Potser això pot semblar una observació banal, però és un repte que cada escriptor s'ha de plantejar i és la base de la nostra relació amb el lector.

«El conte és perfecte per captar les subtileses i el desarrelament de la vida nord-americana»

–Txékhov aconsellava eliminar la primera meitat del relat a l'hora d'escriure'l. ¿El desposseïment és la recepta infal·libre?

–Per a algú a qui li sobren quilos, perdre pes sempre és una cosa bona. I això és un fet que també agraeixen les històries que estan massa adornades. Però s'ha d'anar amb molt de compte de no matar el pacient tallant-li el coll.

–¿L'experiència de combatre al Vietnam que tan bé relata a *El ejército del faraón* va ser decisiva a l'hora de convertir-se en escriptor?

–Impossible saber-ho. Si haguessin existit dos Tobias Wolff i un hagués anat al Vietnam mentre l'altre es quedava a casa llavors tindriem la resposta. És veritat que l'experiència va ser crítica: el fet d'anar-hi va deixar en mi un pòsit que em va ajudar a jutjar i treballar i va afectar la meua visió del món. Però sense que existeixi aquest altre Tobias Wolff imaginari no sabrem mai com m'ha influït.

–¿Per què les narracions breus han calat tan fondo en la narrativa nord-americana?

–Com a forma narrativa, el relat és perfecte per captar les subtileses, les fractures, el desarrelament propi de la vida nord-americana. També és la manera més pròxima al que fem naturalment quan descrivim les nostres experiències: expliquem històries breus. No expliquem novel·les, ni expliquem poemes. Evidentment, el relat literari és molt diferent de l'anècdota, però, d'alguna manera, s'hi assembla en la intenció.

–¿Dels joves narradors de contes, en qui diposita les esperances?

–George Sanders, Jeffrey Eugenides, Donna Tartt, Jhumpa Lahiri, Ann Patchett, entre molts altres.

–¿S'atreveix a assenyalar el millor relat mai escrit?

–*Els morts*, de James Joyce. Senzillament, és la perfecció. ≡

Gent corrent

LITERATURA TRADUÏDA

JORDI PUNTÍ

No hi ha cap literatura que hagi fondejat tant en la narrativa breu com la dels Estats Units. L'arc de la tradició és tan ampli que qualsevol intent d'experimentar amb el gènere del conte hi troba una xarxa de seguretat que li garanteix lectors. Fins i tot l'impuls de ser original, de desmarcar-se del conte clàssic, ha acabat convertint-se en una branca de la tradició postmoderna. Ho demostren, cadascú a la seva manera, autors recents de contes com Julie Orringer, Arthur Bradford, Tao Lin o Daniyal Mueenuddin. Amb el seu primer llibre, *Miranda July* (Berkeley, 1974) s'afegeix amb força a aquesta línia narrativa.

La vàlua de *Nadie es más de aquí que tú* prové sobretot de la mirada artística de l'autora, d'una manera d'explicar històries que reconeixem de la primera pel·lícula que va dirigir, *Tú, yo y todos los demás*. Els 16 relats que conformen el llibre estan protagonitzats per gent normal i corrent, amb

Miranda July és una de les noves veus de la narrativa breu dels EUA

els seus defectes, adolescents que es preocupen per l'amor, avis que voldrien rejuvenir-se, amics que només es veuen molt de tant en tant. Miranda July enfoca aquestes històries amb un punt de falsa ingenuïtat que és molt *indie*, d'algú que refusa comprometre's, com si narrés de passada i alhora rebutgés les convencions socials. Hi ha paràgrafs que brillen per una frase arriscada, com un vers d'una cançó pop. A *La marca de nacimiento*, per exemple, la narradora es fa treure una taca de la pell amb làser. «Ella había esperado pacientemente desde que tenía catorce años a que se abaratara la cirugía estética, igual que había ocurrido con los ordenadores», escriu. A *El equipo de natación*, una noia ensenya a nedar tres avis a la cuina de casa seva, fent-los respirar dins un bol ple d'aigua salada. «Yo era de esa clase de entrenadores que, en lugar de sumergirse, permanecen junto a la piscina», escriu.

Encara que ens moguem en un territori realista, sovint el sentit de la història s'obté gràcies a l'atmosfera descrita pas a pas, com una intuïció que ha crescut a cada frase i al final es concreta en la reacció d'un personatge o en un detall banal. Aquest efecte també funciona a escala general: malgrat que no estan lligats, cada conte millora com a part del conjunt. D'això se'n diu confiar en l'estil. ≡

▶ **NADIE ES MÁS DE AQUÍ QUE TÚ** Miranda July. Traducció: Silvia Barbero. Seix Barral. 221 pàg. 18 €

Nous títols confirmen la bona salut del relat català

Contistes de diferents generacions mantenen la vitalitat del gènere

ANNA ABELLA BARCELONA

«El relat és un gènere que manté la vitalitat en llengua catalana més enllà de l'èxit d'uns títols en concret», opina l'escriptor Jaume Subirana, editor del monogràfic sobre conte català actual publicat fa un any per la revista *The Review of Contemporary Fiction*. I veient algunes de les novetats recents no li falta gens de raó. Tres títols premiats: el jove principiant Víctor García Tur ha guanyat el Documenta amb *Twistanschauung* (Empúries); Víctor Alexandre, el Mercè Rodoreda, amb el seu segon llibre de relats, *Set dones i un home sol* (Proa), i el novel·lista Lluís Vilarrasa,

el Roc Boronat amb *Pares i fills* (Proa). Tres reincidents en el gènere: Joan Esculies, que torna amb *Contes bàrbars* (Edicions de 1984); el mallorquí Miquel Bezares, que publica *Terminal B* (Moll); i Isidre Grau, autor de l'assaig *L'arquitectura del conte*, que reuneix a *La pell dels anys* (Edicions del Salobre) relats des del 1981 fins al 1994.

TEMES DIVERSOS // Són llibres d'influències i temes diversos que encaixen en la definició que feia el crític Manel Ollé de l'obra dels antologats al seu *Combats singulars* (Quaderns Crema, 2007): «Abans que 'catalana' es vol 'literatura', (...) una literatura que vol interessar, admirar, provocar, emocionar, impactar, remoure o descol·locar el lector, qualsevol mena de lector». I són autors, nascuts entre el 1945 i el 1981, que aug-

menten una plantilla de contistes allunyats de gregarismes, sectarismes o etiquetes generacionals que han dignificat un gènere, que com escrivia Ollé, «els editors diuen que no ven i els crítics que no aprofundeix» i que, com opina Subirana, «tradicionalment ha gaudit de bona salut».

Només ens hem de remuntar a l'herència de Pere Calders, Mercè Rodoreda, Jordi Sarsanedas o Salvador Espriu i, més recentment, als noms que abanderats pel referent del gènere, Quim Monzó, figuren en les dues antologies abans citades i en les que va fer Care Santos per a Pàgines de Espuma el 2006: Sergi Pàmies, Josep M. Fonalleras, Biel Mesquida, Empar Moliner, Imma Monsó, Vicenç Pagès, Miquel de Palol, Jordi Puntí, Francesc Serés, Màrius Serra, Pere Guixà... ≡

